

Bariazio berriak

Luis Mari MUJICA

Etsimena

Etsimenak jota beherantz dagi
bizitzaren gupil desitxarozkoak,
gero ta harago bihotz-erroak
atzematen du bizitzaren zauri

Hala ere, badut federik aski
ez dela bortitz ezaren asmoa;
gaitza den lehia taigabekoan
oraindik dauket itxaropen argi.

Etsitzea -ala bizia kendu
nahi izatea- ez da, seguru, berdin,
etsimenak bere ordainak ditu.

Itxaroezean ere zer egin
pairamen osoz arakatzen dut,
ze fededun ere naizela dakit.

DO CAMINO

(Galiziako eliza hondatu bati)

Hormak zituena ta gurutzeri
eder egin da kolpean hondamen,
tamalez bihurtu harrizko galmen
aspaldian zena habe miresgarri.

Tristura gaitza doakit barnetik
oro ikustean ez zena lehen,
begi biotan nik urri gozamen
atzematean halako huts handi.

Hormak jautsirik ikusterakoan
barrua jartzen zait tentu samintsuz,
dolu sakona nik beraren soan.

Inguruan oro lurrean dakust
hormak direla beherantza joan,
sabai osoa bilakatu biluts.

Pixkana...

Pixkana, baina eten ezinean,
zaharragoa gizakiaren antz,
aldapa-itxura dadukan bidean
gauza guztiek dagite beherantz.

Behin lore zena gero, bat-batean,
aihen azaldu da,gezur-aldats;
gaztetasuna gainditu nahian
urte igaroeak abiada erraz.

Gezurrezkoa urteen joana
deus ez baldin bada geratzen berdin;
ni neu ere ez nauzu nintzana.

Zertarako hitzok ezin badadi
gaurkoa itzuli lehengo hartara,
aih, iraganak ez du orainaldi...

Portugal

Begiz begi ikusten duda Portugal
 –Oporto, Coimbra, Batalha, Lisboa,
 Ebra, Algarbe–. Ipar ta hegoan
 edertasun bat-berberaren zabal.

Gaztelak ez zuen menderatu ahal
 izan bere aintzin nagusigoa,
 inperioaren aintza harroan
 Lisboak mantendu aspaldiko itzal.

Gaztela askotan izan da harro,
 lapur ta faltsu, konkistari maltzur,
 bereak ez ziren lurren lukurrero.

Portugal, baina, ez da azaldu makur,
 oldetsu ta sendo baizik zeharo
 Espainiaren ukan gabe beldur.

Belen

(Portugalgoa)

Monastegiak harri eder-jantziz
 klaustroan kurbak ditu, filigranak,
 Manuel errege ospetsu izanak
 eliza barnean ospe berezi.

Harri landu eta zimur-irudi
 bikainez daude hilobi etzanak,
 Portugal handiak edertasuna
 eskaintzen halako arte limuriz.

Bertan datzanak handiki-itzalaz
 indarra dager –umiltasunik ez–
 historiari damaion goi-aintzaz.

Lusitaniarrek handi-ohorez
 erakutsi denei artezko goi-arnas
 harriaren landuz hainbeste saiheats

San Zoilo (Casedan)

Bakardadez biltzen da San Zoilo
pinu berdoxtak ditula lagun;
goi mistikazko arnasa ezagun
paisaiak landa du baketsuan lo.

Teilatuan lauza zaharrak fijo,
harrietan, berriz, sekulan izun
bilakatu ez den harunzkotasun
bat... Ez daiteke eman deus sotilago.

Gauza bitxien ondotik bidari
San Zoilo ermitak bake ta abegi
bikaina bertara heltzen denari.

Zangotza hiritik ez hain urruti
zelaiek bakezko aire larregi
geroko zerbaiten bailiran sari.

Amodioa

Nire bihotzak egina du bide
ibiliz sarri haruntz eta honuntz,
zorian zabala gozatu orde
oraindik susmoak nabila uxatuz.

Badakit ametsak amets faun-garratz
baino ez direla, asmakizun huts;
maiz nabilazu bihotza unkituz
bakardadea ez dakidan hain latz.

Eguna arrats-behera denean
oroi hutsalak zaizkida berritzen
ezin sostatuaz atsedenean.

Ondoezak ez nazala irents, arren,
-ez eta laga bide bazterrean-,
izan nadila, tinko ni neu lehen.

Naiz izan trakets

Nahiz izan trakets
zure maitasuna
dezaket erdiets,
lortu ontasuna.

Artazuko almandrak

Artazun eder almandrak,
irripar zuriz adarrak,
ah, hainbeste irriks duenak
barruan ditu sugarrak...

Artazun berriro...

Bideak goen muinoan
eskaintzen dit Artazu,
bidearen joanean
herriak hainbat zantzu,
udaberria iritsi da
eme ta irribarretsu,
ote eta epuruek
ernamuin berritan su,
bide zaharra lerratzen
oroï gozoz nabiltzu,
aurrekaldean Sarria,
behean Argaren putzu,
lehendik begiztatua
barruan eder-izuz...

Langedoc eta Rosillon

26-VIII-2002

Hegoaldeko Frantzia bidari
mahasti, larre, zidor, mandabide,
mendi eta hainbat arrokadi
nik aspaldiko kataroen kide.

Harri soilean gazteluak jaiki
dira arrano garaien harrotasunez
paisaia gotor ta gaitzak eraikiz.
Zer du kataroak hiritik ihes?

Peyrepertuse, Roquefixade,
Usson, Puivert ta bestainbat gaztelu
gurutzada itsu-gaitzen gotor-leku.

Langedoc eta Errosillon-ek
Ipar Frantziaren eraso estu
ta basatia berriro pairatu.

Peyrepertuse

(Kataroen arroka)

Oro malda gaizto, oro arroka,
oro zuloak sorturiko izu
dela (haitzak bertan oihartzun itsu)
paisaia azaltzen zaida erronkaz.

Kataro gaisoa behetik gora
babes bila dabil ze sineskizun
berek dirade zeharo izun;
mendian mezu baten dei gogorra.

Rosillon guztia gaztelu-toki
da ta kataroek latz fede-eraso
katolikoak dituztela atzetik.

Katolikoek fedea delarik
Kataroek jasan hainbat arazo
ostotsa ballitzan goiko menditik.

Iturria

Ura bilusten da,
bilusten harago
—oro aratz dago—,
urak muin damaida.

Oihu zenbait...

Biolinaren
harietatik
sentimen anitz,
asperen hainbat...

Soinuzko hariak
lehiaz dohazkit
doinuen aitzakiz
bakea isuriaz...

Dena soil, dena hurbil,
—kanpo ta barrua
oro soinu hartua—,
doinuz joa nabil.

Iturria

Ura bilusten da
oraindik harago,
—“garbi ta aratz nago”—
da bere erantzuna.

Ura hotz ta garden
galtzen da zingiran,
izarrak ortzian
zein dirdaitsu diren...

Itzulera

Urte anitez alde ibili eta
etxera nauzu joranez itzuli,
nahiz munduan herrialde ugari
izan berau da nire gozaketa.

Euskal Herriak –seme kutun gisan–
bihotz-zabal ta pozkidaz hartu nau
(beti kabi zait agitu Herri hau...),
edonon nirea da bera izan.

Kanpoan jasoa Euskal Herrira
gogo handiz dut ekarri ta aldatu,
tentuaz egin etxeranzko bira.

Gero atzemana lar dut gozatu
nirea bailitzan gauzen dirdira,
bere gauza umilen hartuaz gustu.

Gaztelako lurrak

Soriako lurrak gozo ikuskari
maite izan duda bere hainbat ertz
(halako ederra ez daiteke ezets),
agur bero nik beti Gaztelari.

Lautada agor eta mendi ugari
dezake ene soak gozo erdiets,
muino zekenak ardiak bailirez
begi hauekin naiz behatzen ari.

Machado handiak Soriarra nau
oroi-egarriz berriro ekarri,
halako ederra ez daiteke neur...

Egun ni, orobat, naiz olerkari,
zeren nire soak bertan dau
ederdura goren baten ongarrri...

Bihotz ene

Bihotz ene,
 bihotz nere,
 zara bikaina
 sagar bat adina,
 bihotz ene,
 norik dizu kalte?

Egunen gurpila

Egunen gurpila –arin birakari–
 bihotz sakonak askotxo daki
 (agian, hobe hainbat ez baleki...),
 bizitza berriz mikazten zait ari.

Zergatik saminak esan berari,
 zergatik penak bihotzera jalgi
 jakinak barruan mina badagit,
 hobe ez hustea bizitzaren larri.

Ukitu dudan guztia zait gazi
 hitza zaidalako saminez bete,
 oroipen txarrak erruz zaizkit hazi.

Halere, oraindik goza dezaket
 dolua ere onartzen ikasiz
 –oro atzemanaz barneko bakez–.

Ederdura

Barne gelatan urtez-urte egosten
datorren ederrak gozo nau bildu
–bere ederdurak lehioak ditu–,
saia nadin, bada, beretik hartzen.

Ederduraren giltza dudalarik
begiztatua zaida atsegin oso
oro ohartuki hartzen baitut gozo;
gozamen asko hartua duda nik.

Urrian kolore nabarrek dute
estali oparo euskal paisaia,
ikusia itzuli zait gozo bete.

Naturari heldu zaio garaia
bersentitzeko gaztetasun beste,
sagarrek duten usain on-alaia.

Amodioa

Hainbat urtez galduta ta errati
maitasun-ezaren desatseginez
–ederra nahi eta ederrik ez–
zorte onak utzi nau bere eskutik.

Bakardadeak samin handi dagit
behin lortua nire ustekabez
utzi egin baitut, halabeharrez;
hutsune hartaz pena nik oraindik.

Maitearen soina halako itsaso
bezala bertan naizelarik murgil,
zentzu guztien sentituz eraso.

Bera da oroimen laxoen multzo,
bera edertasun guztien erpin,
beregana atzia ezti zait oso

Begien itsaso

Begi horiek zaizkida itsaso,
beraieran oro murgiltzen nauzu
–ez dakit zer naizen ni, zer zaren zu–,
zure begiak berriro neri so.

Zure arima zaida arras gozo,
itsaso baizinan ertzik ez duzu
–ez eta ibaiaren ibilbide estu–,
aspaldi naiz eder horretaz gaiso.

Baina zer eten lokarri hain bortitz,
zerk ebaki (ah, hala izan ez balitz...)
lehen loturaren goi korapilo.

Zaharrek duten susmoen aitzakiz
geroaz berriro bihotz honek hitz,
jarraituz aspaldi bateko hildo.

Udaberria

Lurraren aluan erein hazia
borborka jalgi da, bizitzaz irten
zezen beltzaren kemena bailitzen;
lurraren sabelak samin hautsia.

Neguaeren loa –geldi hasia–
birzartatu da, eten da bat-baten
izadiari eman dio kemen
odol berrien barne ausartiaz.

Baina motz daiteke bere bizitza
neguan ez badu irauten sendo
lurrean lo datzan fruitu-emaizak.

Urte oro behar negua jasan
lurpean sartuta dagoenak lo,
bere haziak bizi luze beza.....

Autobiografia

Urteak joan, urteak etorri
hainbat ezuste, hainbat porrot galant
haurtzarotik dut egunero jasan
harritzar berean sarri eroriz.

Nire egungo urteak ez dirade urri,
haur izan nintzen, gaztetxo geroan
gauzak ez nekila nola eroan,
han-hemendik naiz ibili urduri.

Ameslari erraz eta poeta
bezala joan zaida arin bizitza
urte igaroez hartuz gogoeta.

Eta joana orainean datza
eguneroko barne ausnarketa
bideko gauzekin eginez dantza.

Urteen andana

Bizitzan bideak dirade anitz,
haurtzaroan apal, gaztetan gori
-beti galdezka zer den hau, zer hori-
urte-gurpilek sobera dute hitz.

Izan ez naizena, agian, banintz
ez nuke hainbat zalantza errotik,
onartuz bizitza berezko zoriz
lasaiagoa nintzateke, agiz.

Urteak pasata nik ez nahi hil,
betian baino iraun eta bizi
niretzat *betiak* duen garrantziz.

Zer da geroa? Amets faun ta zurbil
baten, agian, gezurrezko haziz?
Betiro nahi nik oraina itsatsi.

Guggenheim

Kristal huts zara, bertikalitate,
marra, zutabe, lerro, zorabio
–ene begiradak “aski da!” dio–,
ibaian metalen islada luze.

Estria berrien moldean arte
bizkor-ausartak gorantz daragio
burdin-fantasiak direla medio;
metal zutiak ederrezko kate.

Nik dakustana harro da, nabarmen,
ohiko ez den argizko ispilu;
begiotan oro eder ta gailen.

Arkitekturak ildo ederra du;
xarmarik ere ez zuena lehen
orain da lerro ausartezko gailur.

Sinetsi nahi

Luterano naiz, unamuniano,
sinetsi nahi ta ezin sinetsi
ditudala dudaren mugak hesi;
galderak erruz datoz niganaino.

Jainkoa amets huts ote, gandu, laino?
Erraz uler ez daitekeen hitz hertsia
ta hitsak nau berriro ilunarazi;
erantzunak ez argi, ilun baino.

Min zait fedea izanarren grazi
ze aspalditik fideista nauzu,
zalantzak betiro bere garrantzi.

Bazaren –ta ez zaren–, Jaun ahalsu,
nahi nuke berriz fedea itsasi,
ez jalgitzea hainbat galdera antzu.

Arantzazuko apostoluak

Apostoluak *hutsaren* hitz dire
arrokan trebe ta ausarki landuak,
apostoluen sabel ta betarte
gaitzetan harriak gune hustuak

Haitzak jasan du zizelaren kolpe
hitsa soinean sortuz urradura;
atalez-atal sentitu du eme
koska leunez duen arrasto hura.

Tenploa harri zulatuen kide
da, geometriazko *verbum* aratza,
fedea harrizko adierazpide.

Mailu nekagaitzaz harriak jasan
du kolpe gotor goi-maisutasunez,
harrokak lortu obaldura gaitza.

Larrun mendia

Bi Euskal Herriei goitik so
Larrun mendiak alturan du muga,
bertan ikusia (ezin nik duda...)
harrigarri da eta xarmant oso.

Larrun geologi zail eta garai
da, paisaiaren harri-bularrak
hodei aldea du biziki urra
gezi bat antzo ortzean igogai.

Mendia altura da, urruntze bikain
–nekez igaro daiteken goidura–,
beti urrunago ortze urdinen gain.

Begiztatzean nik arkitektura
hain erraldoia bihotzak leun dasait
“horra, ba, maiteen dudan gailurra”.

Aspaldikoak

Aspaldikoak dituda gogoan,
jaiotetxea, Araxes ibaia,
borda, soroa, mendi garaia;
orain badakida norantza noan.

Oroi zaharrak urteen jitoan,
bihotz honetan aspaldi ikusia
sendo eta bortitz dut itsatsia;
bizia urte-sail anitzez zait joan.

Intsalus, Zakar, Otsabio,
Agerre umetako aintzin izenak;
lekuak bihotz honi zerbait dio.

Izen bakoitzak aintzina izana
gozaturik hainbat urte-jario
existentzia gotor baten zamaz.

Lizartza jaioterrian berriro

Mendiaren mugan, Zelain parean,
herria dakust aldapan geldia,
igaro-urteen atsedendian
oroi zaharrak berrarrotzen nigan.

Mendi garaia zutunik barnean;
gaztain ta haritzen aintzin irudia
jaioterriari datza atxikia
oro dela kutun bihotz honetan.

Hautzaroa bertan igaro nuen
eme gozatzuz muñodun paisaia,
gauza anitzei hartuaz gozamen.

Badira oraindik beste edergaiak
barnean direnak poz ta xoramen
aspaldian nik gordeak kuraiaz.

Samin amankomuna

Ene bihotz, arren, zuadea isilik,
ez zaitez mindu, larria harago
ez eraman, ze tristaturik nago
zure erru makurraz aspaldidanik.

Dolua paira dezadan bakarrik,
ze norberaren barrengo samina
besteak mintzeko ez da ta duina,
sufritzean egon behar da soilik.

Halere, elkarren dolua aberats
daiteke bata lotuaz besteaz,
halakoak badu fruturik aski.

Saminak ez du inortxo, beraz,
endekatzen, edo egiten narrats;
ausarta denak ilduratzen daki.

Tentua

Lurtsaila landuz idi-parea
bezala adimen-soroan natza
golde zorrotzaren higituz hortza,
zein beltz-ugaria lur aterea.

Ene pentsamenak mila adiera
ditu zentzunen hesitik harantza,
nahizta gerora giza-ezetzak
bihotza ez jarri inoiz hartara.

Nire barruko errota isilean
gorderik duda hainbeste sekretu,
batzutan oparo, bestetan bakan.

Barrukoak behar luke eskuratu
adierazpen garbigorik nigan
gauza bakoitza atzemanetz tentuz.

Oroigarriak

Beti natorkizu lehenetara
berrituz sakon hainbat sentimendu
(ah, bihotz honek zenbat jasan ez du...)
ametsetara dudala joera.

Gizaseme orok ez dagi hautamen
beharrezkoa den bezain egoki
(behin heldua ezin gero utzi...),
jakin gabe ziur zer maitatu den.

Maitale gaitza izan nahiz betiro
han-hemengo maite-bilakari,
niretzat ez zenaz jabetuz ero.

Askoen izan naiz isil maitari
bata-bestearen hartuz hats bero,
baina egoki zen tentu gaberik...

Bakardadea

Adiskide on zaren, bakardade,
nirekin zaude gauzetaz mintzatzen,
nirekin hutsune hau haragotzen;
tamalez, ez nauzu egi-entzule.

Eta, oraindik, zaude haragoan
sakon jarduten behin ta berriro
nahiz isil hau ukan barruraino;
ez dakida ze aldetara joan.

Ispilura beha ezarri nauzu
galdetzen ni al naizen aurrekoa,
ezagumena galdu dudala usu.

Zaila gertatzen da ezagugoa
–zeren garenez gerade ezbaitsu–,
gauza jakinetik urrutira goaz...

Bizitza

Bizitzak badu gurutzebiderik
–bat, sei, hamabi, hogei eta beste–
bizia norantza doan dut galde;
ezin duda jaso hitz egokirik.

Desoseguan bihotza dabilkit
hau eta bestea birraukerutzen
egungoa izan daitekeela azken;
zer den on, zer gaitz ez dakit oraindik.

Bihotzak mila bidezidor ditu
denak doazenak heriorantza,
jada ez dakit nolatan jokatu.

Orainak ez du lehenaren antza
haustura latza baitu ezagutu;
heriotza baten susmo garratza.

Nire hamalaukoak

Ene bihotzak sarri du kantua
paisaiaren hitza lagun dudala,
hautsezko bidetan sartu ahala
sakona benetan nik sentitua

Hitzak ditzaket osoro zabaldu,
ikusi eta begiztatuaren
pozkida ere hedatu nabarmen,
nahiz hartaz lehen ez izan kontu.

Hamalau bertsoan duda hertsia
bideak emana ongi ausnartuz,
halako ederraz nago jantzia

Honakoa utzi eta hura hartuz
bidea daukat orori irekia;
inoiz ederrari egin gabe huts.

Lagun bati

Egun ilun batez joan zinaden
txikitandik biok ginela lagun
(barnetik osoro biok ezagun),
orain non zauden dizut galdetzen.

Zure begitan ikusten nuen
gaitz isilaren samindura alargun
-heriotzak zukan zuen oihartzun-,
halere irriari zenion eusten.

Zure begiak behaka dituda
-begi urdin, zabal, handi, gozoak-,
inoiz ez dutenak barren tristura.

Kendu, arren, bihotzetik duda,
galdez bezala baitut zure soa
aitortuz barnean dakizun hura...

Berrero Sorian

Aspaldi ez ta aurrean Soria,
dena luze, zabal, eremu landu
balitz bezala kolore horiaz;
imijinak zerbait berezia du.

Paisaia luze ta xarmangarriak
amets batek antzo besarkatzen nau
(nik amestua da benetan berau),
ene begiek bere eder-saria...

Machadoren luma gozatuaz naiz
ezti etorri lur garaietara;
Soria ikusiz bihotzak ez du gaitz.

Duero ibaiaren ur hotzen joana
bihotz sakonean pozezkoa zait,
Machadori nago guztiz emana...

Heriotza

Zure joanak, zure heriotzak,
itzal batera nau tristeki igaro,
hain sakon sartu zaidan samin-hortzak
hautsi ta joa utzi nau osoro.

Zertarako gorde aintzin ametsak
barne samina harrotuz berriro,
oroitzapenak maiz dira garratzak
bakea ezin bada aurrez idoro.

Maitasunak utzi nau birretenda
sentiaraziz hutsaren itzala;
pentsatzen dut ez zarela joana.

Hobe balitza dena hitz hutsala
onar ez dezadan joan zerala;
sinets nahi nuke hurbil zaudena.

Oroigarriak

Nire bihotzak badu hainbat bide,
barne bihotzeko eramanpenaz
ildo ilunetik isil eramanak;
beti izan nauzu saminaren kide.

Sarritan ibili naiz bihotz-samin
lau haizetara sakabanatua
–itxaroezak barrua hartua–,
nengoen hartatik nola ihes egin.

Bide zaharretik berriz natortzu
aspaldi eraiki etxe-habira,
bihotz eria non bihotza hara...

Zeharbidetan ez dut hatsa galdu
bizia hartuz benetan gogara,
beharrak ez nau bultzatu bestera...

Beste galderak

Airean nola txori kantaria
 uretan hala arrain distiranta
 naturaren lege hitsak jarrita.
 Galduta nabil hegazti-harira.

Behin amore bat, gero bestea
 –honek ukatu, beteak eskaini–
 eskura iritsiak atsegin zaizkit
 bizitzan deus ez baita funskabea.

Handik ta hemendik tximeleta antzo
 etengabeki lore-bila nabil,
 edertasun erraz ugariei so.

Eder guztizkoa, seguruenik,
 inoiz itzaltzen ez dena da. Akaso,
 nire barnean ez dut halakorik...

Deus ez

Gaiso dagoen semea bezala
 apal natorkizu laguntza eske
 –bihotzean badut aspaldiko neke–
 ongi dakidala maite nauzula.

Eskerrik asko, maitale apala,
 opari hoberik inork ez luke
 hainbat maitatua izanda ere;
 bihotzak eskerrak jalgi ditzala.

Zu ni maitatzen, ni, berriz, zugandik
 urrun, hotz eta askitxo aparte;
 mutu izanik ere dagidazu hitz.

Arren, ez itxaron nitaz hainbeste
 zure hitzak sarri gogor baizaizkit;
 niregatik isil egon zaitezke.

Bihotza ereiten

Lurrean etzanda, soro aurrean
arto-aleak ikusten nengoen
nolatan zulora erortzen ziren
naturak su zuen sabelean.

Goldea lanean ari zen geldi
haziak uzten modu askean,
soroak zeukan zulo zekenean
ale bat ere ez zen galdu alferrik.

Aih, bihotz hori erantz al baneza
ikustearren oraindik hotz, sendo
bere hutsune ta maitasun-eza.

Haziak nahi nituzke harago
erein; hutsunea ito ta eza
gainditu, une batez, behin betiko.

Osoa

Ahalguztidunak deusa sortzean
astiaz hartu zuen atsedean,
ikustean oro on zela nabarmen
atsegin ukan zuen bihotzean.

Hitzak berba egin zuen itzalean,
hutsunea mugagaitza den –ez den–
neurrian oro bihurtu zen guren,
inork igar ez zezaken heinean.

Bai, on zen oro, on bikain osoa
–zenaren eta ez zenaren giltza–,
hutsak berea zun funts guztizkoa.

Eta ni nabil itsua bainintzan
ezan bilatzen gauzen baiezkkoa,
hutsa ta osoa bera bailiran.

Berriro Nafarroan

Nafarroako lurra aurrez-aurre,
udazken galdatan daude margoak
(gorriak, horiak, urre gozoak...),
kolore-kutsuz gaur bihotz hau ere.

Golde beltzak idekitzen du eme
lur-sabela, ta jalgitzen zuloan
haziaren emaltz soil-nimiñoa
oro haz dadin mardul ta fingabe.

Nik ere lur hortan nahi dut golde
izan, zulatu dena, aleak jarri
ildo beltzean, laharraren orde.

Ni neu nauzu lur gaitzaren ongarrri,
soroan sartuak eramanpenez
lurrean izanen du fruitu ugari

Sinetsi-ukatu

Ene barruak badu ezbai anitz;
horra gakoak: ukatu-sinetsi,
arrazoiak nahi ez duena atzi
behar isilik gordez fedezko hitz.

Ikusten ez dena nabarmen balitz
fedea ez luke hainbat garrantzi
-giza arrazoiak dioena eutsiz-,
hori ez da baina fedearen giltz.

Bidean beti oro ez da berdin;
sinesteak on dagida barnean,
ez-sinesteak, berriz, bihotz-samin.

Giza biziaren arratsaldean
ez nuke nahi galde bera egin,
zeren ongi dakit fedea zer dan.

Galderak

Sarri dagiot bihotzari galde
pentsatzen dudan oro ote den amets
(hau onartzen dut, bestea, berriz, ez),
giza-bizia beti itxuragabe.

Munduan gauza ziurrak badaude
(ezin da galde argirik badenez,
gauak t'egunak badiren ala ez...),
baina oro ez sinesgai, halere.

Egia esan, sinestean eta
ez-sinestean biltzen da bizitza,
ezer ez da argi, dena da asmaketa.

Eta noa –eta nator– hitz gaitzaz
egiten berriz barne galdeketak,
nekatuaz, benaz, ene bihotza.

Maitasunari

Ametsetan zu, ilargia gisa,
bakartasun hau emeki ukitzen,
bihotz honentzat *Ederra* duzu izen,
soina bezainbat lirain zure hitza.

Euskal paisaiaren harrizioa
zure aurpegian argiz betea,
entzutean hain gozo zure elea
bihotz saminduak sakon bulkoa.

Gau luzeak eta egunak ditut
zure ederrean pentsatuz pasatzen,
zure ederrak ez du niretzat azken.

Lehenago zinuztan barren sentitu
bihotz eri honen oinarri izaten;
gaur gehiago didazu eskaintzen.

Udazkena

Urrilaren soina gorriz da jantzi,
oro koloreen mozkorraz ase
bere igurtzitik ezer ez dela aske;
margo gorriek naute bizkor atzi.

Barne bizia dudala hain gori
atzematen dut berriro hasea
(zentzuz ta gogoz osoro betea),
agur dagoit ingurukoari.

Barrua naturaz daukat betea
pixkana hazten zaidala gozaldi,
ah, fruta bilduen barne-nekea!

Noa -ta goaz- orok ihesari
damaion urte anitzen mendean;
hiltzea beti da zerbait ongarri...

Haur eta gazte literatura